

Casele de economii și cooperativa de credit

Economia modernă , prin rețeaua sa ramificată de agenții bancare și prin sprijinul de prevedere , uneori impus de experiența socială , efectuează o operativă și eficientă valorificare a celor mai modeste disponibilități bănești care prin colectare și concentrare , devin componente puternice ale capitalului financiar .

Experiența țărilor dezvoltate arată clar că volumul capitalurilor anuale mobilizate din economiile familiilor se ridică la sume importante rivalizând acumulările întreprinderilor .

Economiile populației și ale întreprinderilor

(în procente din PIB)

Tabel 2.6.

Țara	Populația		Comaniile	
	1974	1988	1974	1988
SUA	6,56	2,96	1,36	1,65
Germania	9,23	7,85	4,75	4,36
Japonia	16,18	10,15	0,62	2,18
Franța	14,10	8,47	8,62	10,07
Anglia	8,45	2,89	14,13	13,82

Sursa : “Computers nationaux trimestriels” , no 4/1989

În aceste condiții , în care economiile populației reprezintă o redutabilă forță financiară , când sursele unor țări se fundamentează pe procesul de economisire , devin mai pregnante căutările privind determinantele și motivațiile acestui proces , preocupările pentru a influența raportul dintre consum și economisire , în scopul creșterii capacității financiare a statelor respective , poziția care se confruntă adesea , în unele țări , cu preferința pentru angajarea în comun a unei mari părți a venitului disponibil .

De vastul proces de economisire ce caracterizează economiile tuturor statelor se leagă și existența caselor de economii și a cooperativelor de credit .

Casele de economii reprezintă o verigă importantă a sistemului bancar . Ele sunt fie instituții care au ca principale atribuții funcționale mobilizarea economiilor , dar și bănci ale autorităților locale și ale instituțiilor de prevederi (deținătorilor fondurilor constituite pentru pensii și de asigurări sociale) .

Resursele considerabile mobilizate de casele de economii sunt în principal depozite pe termen lung , astfel că aceste instituții îndeplinesc îndeosebi un rol unilateral de a constitui resurse și a le transfera în sistemul bancar și pe piața capitalurilor pentru redistribuire.

Utilizarea resurselor constituite determină sensul acestor redistribuiri :

- o parte importantă a resurselor sunt folosite pentru achiziția bonurilor de tezaur . Se asigură astfel o marjă de lichiditate pentru a satisface cererile de retragere a drepturilor ;
- o parte a resurselor sunt utilizate pentru mobilizarea unor efecte privind creditul pe termen mijlociu și lung (echipamente , construcții) prin instituții de credit specializate) ;
- o parte a resurselor se utilizează pentru achiziția de obligațiuni de stat , acțiuni și participații la capital .

Structura specifică a activelor și pasivelor băncilor de economii este edificatoare dacă ne referim la instituțiile principale din acest domeniu ce funcționează în SUA (tabel 2.7.) .

Instituțiile de economii din SUA (iunie 1987)

Active și pasive semnificative – mld. Dolari

Tabel 2.7.

Posturi bilanțiere	Saving and Loan Association	Mutual Saving Banks
Total bilanț	949	509
Active		
Titluri guvernamentale	138 (14,5%)	
Credite ipotecare	525 (55,3%)	347 (68,2%)
Alte împrumuturi	286 (30,2%)	67 (13,2%)
Pasive		
Depozite din economii	716 (75,4%)	378 (74,2%)

Sursa : "Federal Rezerve Bulletin"

Dimensiunile economisirii în SUA pot fi apreciate prin rețeaua instituțiilor principale : Savings and Loan Association în număr de circa 2900 și Mutual Savings Banks în număr de circa 400 și uniunile de credit în număr de aproximativ 12.000 și cu un total de 16 mld. dolari , completează tabloul unităților colectoare de economii din SUA (1987) .

Pe ansamblu , în Statele Unite ale Americii , casele de economii și cooperativele de credit ocupă un loc important în sistemul bancar , activele lor reunite reprezentând pe ½ din activele băncilor comerciale și circa ¼ din activele întregului sistem bancar .

Asemănătoare prin menirea lor inițială , cât și prin transformările ce le caracterizează , în țările dezvoltate mai funcționează o serie de rețele de case de economii cum sunt cooperativele de credit larg extins în Germania , Franța și alte țări .

Casele de economii și cooperativele de credit ocupă în cadrul sistemului bancar un loc important în toate țările europene . Un caz deosebit îl reprezintă RFG unde casele de economii , împreună cu cooperativele de credit ocupă un loc preponderent în sistemul bancar în toate dimensiunile sale : depozite , active , credite , număr de unități. Această situația este reflectată în tabelul următor :

**Rolul caselor de economii și băncilor cooperatiste
în sistemul bancar al RFG (1988)**

Tabel 2.8.

	Depozite	Active valori mobiliare	Credite în sector bancar	Număr bănci	Număr agenții
Case de economii	40,3	50,3	37,3	585	17.834
Bănci cooperatiste	20,5	24,2	13,9	3.497	19.411
Ambele	60,8	74,5	51,2	4.064	37.345
TOTAL	100,0	100,0	100,0	4.438	30.853

Casele de economii se afirmă ca cea mai mare grupă de instituții de credit în RFG cu un bilanț total de 1500 mld. mărci , 500 mld. depozite din economii ; 527 mld. credite ; 26,2 milioane conturi de economii (mai mult de unu pentru fiecare familie) .

Cu un potențial atât de marcant și cu o organizare proprie ramificată , casele de economii se angajează în operații ample și dificile , participând la operații de investiții , de bursă și internaționale prin rețele proprii . Astfel , inseși rezultatele finale sau o rentabilitate de 0,8 % față de 0,057 (rentabilitate stabilită la bănci , funcție de ansamblul activelor) pentru ansamblul sectorului bancar în 1988 , devin elocvente .

O ramură importantă a caselor de economii funcționează sub egida organizațiilor poștale .

În Japonia , spre exemplu , poșta a devenit una din cele mai mari bănci din lume în primul rând prin volumul depozitelor care în iulie 1988 atingeau 118.000 miliarde de yeni , reprezentând circa 20 % din toate depozitele de economii , din totalul de 638.000 mld. yeni .

De asemenea , rețeaua poștală este deosebit de ramificată și asigură o bună servire , întrucât circa 19.000 din cele 23.673 birouri de poștă efectuează operații cu caracter bancar .

Și dimensiunile uriașe ale acestui potențial financiar a determinat hotărârea de a privatiza sistemul de economii poștale , girate în prezent de stat , prin Ministerul Poștelor și Telecomunicaçõesilor .

Și în Anglia poșta a reprezentat , mai mult de un secol , trunchiul pe care s-a sprijinit un prestigios sistem de case de economii devenit (din 1969) The National Savings Bank .

Așa cum s-a desprins din cele de mai sus , sistemul băncilor de economii s-a dezvoltat pretutindeni , în principal prin :

- investiții de stat înființate și sprijinite de către acesta ;
- instituții de credit cu caracter de ajutorare reciprocă (mutualiste) sau cooperatiste .

În majoritatea țărilor , statul reglementează și supraveghează activitatea de economii de regulă prin garantarea depozitelor de economii formate la aceste instituții și aplicarea unor norme de lucru care sp protejeze pe cei ce economisesc și să dezvolte preferința de a economisi .

În toate țările , prin lege , se promovează instrumente de economisire și îndeosebi scheme de economisire care să răspundă celor mai diverse opțiuni și care să-I atragă în special pe cei ce economisesc în sisteme regulate și permanente .

Un exemplu îl oferă Mișcarea Națională de economii din Anglia (National Savings Movement) care mobilizează în medie economii echivalente cu $\frac{1}{2}$ din economiile anuale ale întregii populații (1986) . Aceasta oferă o largă sferă de posibilități de economisire sprijinite de faptul că depozitele formate în acest sistem sunt considerate parte a datoriei publice și prezintă astfel garanție majoră . Desfășurarea operațiunilor este facilă , de mare accesibilitate , la nivelul oficiilor poștale , de regulă fără comisioane și mai ales scutite de impozite . Acest din urmă aspect nu este de neglijat în condițiile în care dobânda neimpozabilă de 7 % este echivalentă unui venit din dobânzi supus impozitelor de 9,58 % .

Schemele de economisire oferite de Mișcarea Națională de economii cuprind în principal : certificatele de economii , obligațiunile cu premii , scheme “economisește pe măsura veniturilor” și conturi NSB .

Creditele de economii ca instrumente privilegiate de economii au o limită pe deținător și emisiune (1000 lire) , termen de valabilitate de 5 ani și o dobândă neimpozabilă de 7 % .

O altă rețea , certificatele de economii indexate , asigură o dobândă mai mică , de 4 % , dar , la rambursare ,după 5 ani , valoarea lor normală va fi indexată funcție de indicele prețurilor de consum . Inițial , aceste emisiuni au fost destinate în exclusivitate persoanelor vâsrnice pentru a asigura menținerea puterii de cumpărare a economiilor .

Deținerea peste 5 ani este încurajată prin faptul că în continuare se bonifică o dobândă variabilă , funcție de piață , în condițiile în care indexarea rămâne variabilă .

Obligațiunile cu premii emise în cupiuri diferite , de la 5 lire la 10.000 lire , prezintă avantajul că se atribuie un număr distinct de tragere pentru fiecare liră , astfel că se asigură multiple șanse deținătorilor , funcție de volumul efectiv al sumei angajate în sistem . După o deținere de 5 luni , cumpărătorul obligațiilor participă la tragerile lunare , la care se acordă premii atrăgătoare (unul de 250.000 lire și alte loturi , între care cele mai populare sunt cele de 45.000 de premii a câte 50 lire) .

Obligațiunile de depozit emise în multipli de 50 lire se caracterizează prin faptul că întregul câștig din dobânzi este plătit la rambursare , la termenul final . La polul

opus , obligațiunile de venit emise în multipli de 1000 de lire se pun la dispoziția celor care doresc să aibă venituri lunare din dobânzi , care li se bonifică ca atare .

Contractele “economisește pe măsura veniturilor” sunt convenite de regulă în opțiunea acțiunii pe termene de 3 sau 5 ani , timp în care titularul se obligă să facă depuneri lunare din salariu în sumele stabilite. La expirarea termenului , sumele economisite și câștigul din dobânzi urmează să fie folosite pentru achiziția de acțiuni , de regulă la întreprinderea unde lucrează titularul , în condiții avantajoase .

Este de menționat că în alte țări , în Franța de pildă , schemele de economii contractuale sub forma livretelor de economii , presupun depuneri regulate pe durate de 3 – 5 ani , la sfârșitul cărora sumele economisite constituie premise de a facilita titularului credite suficiente pentru a-I asigura achiziția unei locuințe sau înființarea unei mici întreprinderi (magazine sau ateliere meșteșugărești) .

În sfârșit o altă variantă în sistemul Bancilor Naționale de Economii (NSB) este aliniată sistemului fondurilor de plasament și investiții . Conturile de investiții , deschise deținătorilor de capital de talie mai mare , permit bonificarea unor dobânzi și mai mari , diferite de piață . întrucât acestea provin din beneficiile rezultate din investirea optimă a depozitelor respective .